

Ha widžu-li ptačata ćahnyć ...

Čłowjek je w swojim žiwjenju jako trawa; wón kćěje jako kwětka na polu; hdyž wětr na nju zaduje, da wona wjace njeje a swoje městno wona wjace njeznaje. Ale hnada Knjeza traje wot wěčnosće hač do wěčnosće nad tymi, kotřiž so jeho boja, a jeho prawdosć na džěci džěćoch.

(Psalm 103,15–17)

Kak krasna je naša nazyma. Widzachmy, kak zrawjachu jabluka, krušwy a slowki na štomach a płody w zahrodže. Asterki kćěja. Nazymske slńco wšitko pozłóčuje: zahrody, pola a lěsy. Naše serbske mjena za nazymske měsacy su rjane: požnjenc, winowc – a nětko: nazymnik.

Nichtó njeje nazymu lěpje do slowow zdrasćić hač naš basnik Handrij Zejler. Znajemy wot njeho krasny spěw „Ha widžu-li

ptačata ćahnyć“ a oratorij „Nazyma“, w kotrymž wopisuje nazymske žiwjenje w serbskej wsy. Wón widži, kak so ptačata hromadža na štomach a na polu a wotsal ćahnu, hdyž su swój spěw wuspěwali. Štom so žolći. Lisćička, łopjenka padaja, kaž lube a pyšne tež běchu. Wosyroćena steji brěza w šěrym hajju. Mróćele ćahnu pod njebjom kaž sony, Bóh wě hdže so jich jězba skónči. Kwětki niža so k zemi, jich rjanosć so wša zhubi, doniž njeńdže tež poslednja z nich spać. Zyma stupa, mrózy šćipaja.

Tajke rjane nazymy, kajkež my we Łužicy mamy, njeznaja w biblijskim kraju. W Palestinje w horcym lěću wšitko wuschnyje. Wětr duje na kwětki, a hižo wone wjace njejsu. Tole běše modlerjej 103. psalma z nastorkom, wo čłowjskim žiwjenju rozmyslować. Wón je w swojim žiwjenju jako kćějata kwětka, kotraž so spěšnje pomínje, jako trawa, kotraž

džensa hišće krasnje steji a so tola jutře do kachlow ćisnje. Boža hnada wšitko přetrage, wona so pozběhuje wysoko nad hinjatej stwórbu, wona traje wot wěčnosće do wěčnosće.

Handrij Zejler je widzał, kak so stwórbu nazymu minje. Jeho mysl je so pozběhnyła z nazymskeje zachodnosće do wyšinow Božej hnady. Myslička chce křidła měć, zo by móhła z mróćelemi pod njebjom ćahnyć a tak so pozběhnyć nad płowe łuki a nahe haje. Jej chce so z ptačatami sobu ćahnyć, zo by we hwězdach swój dom pytała. Wysoko nad zemju, w njebjeskim raju, je pokoja žórleško. Tam namaka myslička swój statok, tam praji z radosću: „Nětk, nětk sym ja spokojena.“

Tež pola nas njech tak je: Zachodnosć stwórbu njech naše mysle pozběhuje k Bohu. Hač su nam stróžbe słowa biblije lubše abo poetiske wobroty Handrija Zejlerja, njeje tak wažne. Rozsudne je, zo mamy Wótca w njebjesach, kiž chce nam pokoj, měr a spokojenje dać. Njetrjebamy so podać nazymskim depresijam.

Handrij Zejler njeje čeknył ze swěta, nic, hdyž widžeše ptačata ćahnyć, a tež nic, hdyž mróćele pod njebjom kaž sony ćahnjechu. W oratoriju „Nazyma“ přiwobroći so nazymskemu žiwjenju na wsy. Wšelake džěta maja so runje tehdy wuknjeć: Kermuša so přihotuje, kotraž wjaza swójby a znatych do kruteho přećelstwa. Prazy so započínaja. Mužojo wujěchuja po horach, dołach, w runinje na hońtwu. Na Symana Judy, prjedy hač přeni sněh pada, hnaje so skót z pastwy.

Njejsmy hišće w njebjesach, tež hdyž sej snadź druhdy přejemy, zo bychmy w Božim raju byli. Dyrbimy pak wědžeć, zo so naš čas pomínje, pak spěšnje a raznje kaž trawa w Palestinje pak pomału a dostojnje kaž stwórbu w našich nazymach. Tak dołho kaž smy po puću, mamy žiwi być po Božej woli a pokoj namakać w pozběhnenju k Bohu.

Jan Malink

Měrcín je z ma-
čerku a nanom
na kermušu po-
la wuja a čety
přeprašeny. Wuj
Maks je bratr
džěda a zhr-
madnje z četu Hilžu mataj domček na
wjesce z wulkej sadowej zahrodu.

Po kofejpicu, hdžež dachu sej wšitcy
słodny samopječeny tykanc słodzeć, kiwa
wuj Maks Měrcína k sebi: „Pój sobu, chc-
u ci něšto pokazać. Ty jako měščanske
džěčo to zawěsće hišće widžať njejsy.“ Wuj
wjedže Měrcína do čmoweje pincy. „Hmm,
tu pak derje wonja“, rjekny Měrcín. Słodka,
prijomna čerstwa wón wupjelnja rumnosť.

„Tu wonja za jabłukami, ale ja skoro
nič njewidžu. Njemóžeš swěcu zaswě-
ćić?“, praša so hólčec wuja. „Ně, ně“,

wotmołwi wuj Maks. „Swěca, kotraž přez
woknješko do pincy pada, dosaha jabłu-
kam. Trjebaja chłódnú, čmowu rumnosť,
zo bych wotpočnyli, skoro bych
prajiť, k spanju.“ Nětko hakle
spózna Měrcín, zo je pinca poľna
na polcach ležacych jabłukow.

Měrcín so směje a rjek-
ny šibale: „A tute drje-
wjane polcy su jich
łoža.“ Wuj Maks roz-
kładže Měrcínej, zo
so jabłuka ze zahrody
pod tutymi wuměnje-
njemi najlěpje džerža.

„Hdys a hdys dyrbi-
moj je z četu kontrolo-
wać. Potom wobročimoj je a
widžimoj, hač maja zhnite blaki. Tajke dyr-
bja so potom hnydom wuběrać, hewak

susodne jabłuka tež zhnija.“

„Kak doľho dyrbja jabłuka wotpočnyć?“,
praša so Měrcín wuja. „Nó haj, někotre
družiny kaž „boskop hakle w zymje k ho-
dam słodža, druhe pak móžeš nětko hižo
jěsć“, a wuj Maks wupyta někotre rjane
wulke čerwjenoľičkate za Měrcína.

„Klětu tebi pomham jabłuka
šćipać“, slubi Měrcín wujej
Maksej. **Gabriela Gruhlowa**

Měrcínowa wječorna modlitwa

*Luby Božo, džakuju so tebi za
tutu rjanu nazymsku njedželu.
Kermuša je rjany swjedžen. Daj, zo
byšťaj wuj Maks a četa Hilža strowaj wostaľoť
a zo bych móľt klětu jimaj pomhać.*

Kemše pod hoľym njebjom k poswjećenju Njepilic statoka w Rownom

Je to něšto wosebiteho, haj jónkrótneho
w našej kónčinje, hdyž so dwurěčne něm-
sko-serbske kemše pod hoľym njebjom
swjeća. W Rownom mějachmy njedželu,
24. septembra, dwójnu přičinu za tajke
wurjadne kemše: Njepilic statok woswjeći
swój 200lětny jubilej a bu k tutej składno-
sći dospołnje wobnowjeny.

Pod zynkami dujerjow ze Slepcho zhr-
madži so njedželu dopołdnja při krasnym
słónčnym wjedrje wjele wosadnych kaž
tež njekřescánow na Njepilic ležownosći.
Sobustaw Njepilic towarstwa Manfred Her-
maš wšitkich powita. Serbski superinten-
dent Jan Malink z Budyšina počahowaše
so w swojim dwurěčnym předowanju wo-
sebjje na pisaceho poľbura Hanza Njepilu:

Hanzo Njepila bě jara pobožny čłowjek,
kotryž je z wulkimi pólnymi kamjenjemi,
kotrež je sprócniwje hromadže znosyť, po-
ložil fundament, tak zo jeho džensa 200
lět stare kładžite domske hišće přeco stabil-

nje a kruće na swojim městnje steji. Hač po
nětčišim wobnowjenju hišće dalše lěťstotki
stać budže? Budže, jelizo njepřidže wuhlo-
wy bager a naše Rowno scomt Njepilic sta-
tokom a susodne Muľkcy a Miľoraz nje-
spotorha. Sup. Malink pokaza tež na třebny
fundament w žiwjenju čłowjekow. Kak sta-
bilny a kruty drje je fundament našeje wěry?

Po předowanju scěhowaše poswjećenje
Njepilic statoka z modlitwu, Wótčenašom
a bibliskim hronom 1 Kor. 3,11, kotrež před-
njese wosadny farar Steffen Huth: „Žadyn
druhi zaklad njemóže nicťo položić chiba
tón, kiž je položeny, kotryž je Jezus Chry-
stus.“ Tole je žohnowanje za naš Njepilic
dom. Poswjećili su statok zhromadnje Zho-
rjelski regionalny biskop Hans-Wilhelm
Pietz, Serbski superintendent Jan Malink a
Slepjanski farar Steffen Huth w němskej a
serbskej řeči.

Sobu skutkowať na swjatočnych kem-
šach je tež skupina spěwarkow pod nawo-

dom Rože Šenkarjoweje. Tutón chór ze
žonami ze Slepjanskeje wosady, spěwarku
z Budyšina a solistku Ingrid Nagelowej (so-
tru Rože Šenkarjoweje) je so wosebiće k tu-
temu 200lětnemu jubilej hromadže na-
makať a jara pilnje zwučowať. Tež znate
Slepjanske kantorki skutkowachu sobu.

Po duchownje wulce žohnowanym pře-
dowanju sup. Malinka bě zakončenje kem-
šow jara hnujace, jako zanjese syťa kem-
šerjow pod přewodom dujerjow znaty kěr-
luš: „Žohnuj, Knježe, nas, zo so njedželimy
a hdžežkuli smy, tebe wuznawamy. Nje-
wopuščiš nas, my cí njejsmy cuzy. W ra-
dosći a w nuzy žohnowanje daš.“

Tele kemše budu w mnohich hišće dale
skutkować. Wosebity džak sľuša wšitkim,
kiž su je tak wulkotnje přihotowali. Bože
žohnowanje tež wšitkim, kotřiž sobu
skutkowachu a so wobdžělichu.

Rudi Krawc, čľon spěchowanskeho
towarstwa Njepilic statoka w Rownom

Lěťsa wobnowjeny 200 lět stary Njepilic statok w Rownom. W
předzahrodce dopomina wopomjatny kamjeň na twarca a woby-
dlerja statoka, wučeneho bura Hanza Njepilu (1766–1856).

Dwurěčne kemše swjećachu zhromadnje Serbski superintendant Jan
Malink, Zhorjelski regionalny biskop Hans-Wilhelm Pietz, Slepjanski fa-
rar Steffen Huth a predikant Manfred Hermaš (wotprawa). Foće: R. Krawc

Před 20 lětami Kristian Pavel Lanštják zemřel¹

Jedne z wažnych městnow mjez prócowarjemi na polu českosłowakske-serbskich stykow słuša K. P. Lanštjákej. Tutón skromny muž, w kotrehož žilach tež kapčička serbskeje kreje céčeše (wo tym wón však hakle wjele lět pozdžišo zhoni), njenapisa žane wjetše wědomostne džěto na polu sorabistiki.² Za wažniše měješe wón praktiske skutkowanje za wzajomnosć. A na tymto polu zdokonja wjac hač što druhi.

Džěcatstwo a šulske lěta

K. P. Lanštják narodži so 11. měrca 1892 w Hornich Dubenkach njedaloko města Telč na Českomorawskich horinach. Jeho nan bě słowakski ewangelski farar Pavel Ferdinand Lanštják, mać Milada, rodžena Pospíšilová³ z Libštáta pola Semil. K. P. Lanštják wuknješe dwě lěće na gymnaziju w Praze (1903–1905). Tam bu ze šulerjom spisowacela Aloisa Jiráseka. Gymnazij zakonči potom w měsće Jindřichův Hradec (1905–1911). Tehdy so přeni króć ze serbskim prašenjom zetka. W knihowni swojeho nana Pawela Ferdinanda Lanštjáka namaka mjenujcy Pfulowy słownik a druhe serbske knihi. Wot nana zhoni stawiznu swojich prjedownikow. Po abiturje na gymnaziju studowaše bohosłowstwo we Wienje (1911–1913), we winowcu 1913 přečahny do Lipska, hdžež studowaše pódlu bohosłowstwa tež na filozofiskej fakulce.

Wosobinske styki ze Serbami

W staršiskim domje k słowjanskej wzajomnosći kubtany zwjeseli so, zo móžeše so wosobinsce ze Serbami zetkać. W towarstwomaj Societas theologica lipscinensis a Philadelphia zezna Božidara Dobruckeho a z jeho posřednistwom druhich

Kristian Pavel Lanštják (11.3.1892 – 16.7.1986) – farar a senior (superintendent) Českobratrské ewangelské cyrkwe, swěrný přečel a spěchowar Serbow

Serbow w Budyšinje (Marka Smolerja, Gustawa Janaka a dr.). Po zakónčenju studija 1915 so do Českeje nawróci a bu z fararjom w Jindřichowym Hradecu.

Zbožowny připad zmóžni K. P. Lanštjákej kruh swojich serbskich přečelow rozšěrić. W lěće 1917 bu jeho swak (muž sotry Milady), ing. Bohumír Janata⁴, z direktorom papjernika we Wulkich Zdžarach pola Mužakowa při rěce Nysy (džensa w Pólskej). Pola njeju přebywaše K. P. Lanštják wot lěta 1920 džesac lět dołho kóžde prózdni. Z Janaćicami jězdžeše po Serbach. K jeho přečelam słušachu J. Cyž, M. Nowak-Njechorňski, H. Šleca, M. Smoler, G. Janak, A. Muka, A. Bart a jeho syn, J. Štođeňk, F. M. Domaška, J. Skala, A. Holan z Budyšina a druzi. Janaćicow často wopytowaše Jan Skala, kiž bě tehdy w Bělej Wodze žiwy. Skala wopytowaše Lanštjáka a jeho swójbnych tež w Českej (w Hornich Dubenkach) a w Słowakskej (w Slawošovcach). Skala wěnowaše Lanštjákej baseň (w knize *Mój sokoł*, Budyšin 1962, s. 58. Wudawar knihi dr. Jan Cyž však baseň wopaki připisa Miladze Janaćic – po ertnej zdžělenke K. P. Lanštjáka) a druhi k narodej jeho džowki Ewy (je w knize *Škrě*)⁵. Jeju přečelstwo traješe hač do kónca Skalowego žiwjenja. Lubosć k Serbam skrućichu tež časte wopyty A. Černeho pola Lanštjákec. Černý přebywaše w lěcu ze swójbu husto w njedalokich Počátkách. K. P. Lanštják wjeseleše so nad kóždym wuspěchom serbskeho pismowstwa, čitaše serbske knihi, rozšěrješe je w Českej a podpěrowaše je tež pjenjeznje.

Wulki začišć na Lanštjáka zawostaji serbska folklora. Rady na to spominaše, kak běchu z Wulkich Zdžarow jězdžili do cyrkwe do Slepohu k fararjej Matejej Handrikej, a zo bě tuta wosada tehdy hišće serbska. Popołdnu so žony a holcy před

cyrkwu schadźowachu a hač do wječora serbske ludowe pěsnje zanošowachu. Žony tehdy hišće w narodnej drasće chodžachu. Stari ludžo zwjetša němčinu njewobknježachu.

Šěrjenje znajomosćow wo Serbach w Českosłowakskej

Zo by zblížil českim wobydlerjam serbske žiwjenje, přednošowaše K. P. Lanštják často na člonskich wječorkach česko-serbskeho towarstwa a druhdze wo serbskich stawiznach, ludowědže a domiznowědže. Zarjadowaše tež wulěty do Serbow. Přeni bě w lěće 1922 při składnosći dwustoteje rónicy załoženja Ochranowa. Wobdžělnikow na wulět derje prihotowa: Kóždy tydzeń přednošowaše wo Serbach a zarjadowa tež kurs serbsčiny (jón nawjedowaše Vladimír Zmeškal). Wuprawa wjedžeše přez Ochranow do Budyšina, hdžež wobdžělichu so na zhromadźiznje Maćicy Serbskeje. Do muzeja Serbskeho domu darichu reprodukciju wobrazu V. Brožíka „M. Jan Hus před koncilom“, na rowaj J. A. Smolerja a M. Hórnika položichu wěnc z bantami w narodnych barbách, w Smolerjec kniharni kupichu sej serbske knihi. Potom podachu so dale do Błótow. Tež tam mnozy wobydlerjo tehdy němcsce njemóžachu.

K. P. Lanštják so wězo zajimowaše za českosłowakske a serbske nabožne žiwjenje, wosebje za dobu skutkowanja Bratrowskeje jednoty, najbóle za Ochranowske hibanje. Jemu so samo poradži w cyrkwi w Grabinje (Finsterwalde) namakać keluch Václava Budoveca z Budova⁶ a we Wjerbnej keluch Jáchyma Ondřeja Šlika⁷. Keluchaj so tam do džensnišeho chowatej a wopytwarjo móžeja sej jej wobhladać.

Młody Kristian Pavel Lanštják ze swojej maćerju Foto: archiw swójby Čížek

Farar w Praze

⇒ K. P. Lanštják založi wosadu w Praze na Žižkovje. Ta bórze rozroscé, tak zo dyrbbeše so džělic a zo nastachu z njeje štyri wosady. Wosadni swogeho duchowneho lubowachu a česčachu.

Spěchowar česko-serbskich stykow

K. P. Lanštják prócowaše so počesćowac serbske wopyty w Českej. Tutu džělawosć rozwiwaše wosebje po tym, zo bě do Prahi přěcahnył (1919) a w léce 1920 do „Česko-lužického spolku „Adolf Černý““ (pozdžišo na SPL přemjenowaneho) zastupił. Jako přijědže Bjarnat Krawc ze serbskim chórom do Prahi, předowaše K. P. Lanštják spěwarjom na Vinohradach pola baptistow serbsce a wobstara za wobdžělnicy wuprawy drobne suweněry. Serbja běchu w jeho domje přeco witani. W léce 1924 zmóžni někotrym džěcom přežiwic džěl prózdnin w Hornich Dubenkach a w Slanym. Za čas wójny so mjezsobne zwiski přetorhnychu, cyle pak njezastachu. Druhdy wopyta jeho něchtó ze serbskich wojakow, jěducy domoj na dowol. W tutym strašnym času zniči K. P. Lanštják mnoho listow, přetož bu wot Gestapo přestyšowany a njechaše druhich sobudžělačerjow wohrozyć.

Džělawosć po Druhej swětowej wójnje

Po wójnje wobnowi K. P. Lanštják styki ze Serbami. Přeni jeho serbski hósć bě farar Awgust Meltka, kiž přihotowaše hromadže z druhimi duchownymi nowe wudaće Spěwarskich knihow (1955). Wobnowjerjej SPL J. Hejret a VI. Zmeškal zwostašaj Lanštjaka do wuběrka. Zhromadźizny wotměwachu so potom w krasnym domje na Rewoluciskej hasy. Wot léta 1948 dyrbbeše SPL do Serbskeho seminara přěcahnyć. Po februarskim přewroće 1948 so wšo přeměni. Zmeškal bu z SPL wuzamknjeny. Do wuběrka přińdžechu nowi ludžo, Lanštják wšak wosta z člonom tež noweho wuběrka. Ale z džělawosću towarstwa klacaše. Zhromadźizny so wjac njewotměwachu. Tež w tehdyšej hroznej době wužiwaše Lanštják wšě skladnosće k mjezsobnym wopytam, štož kónc 40tych lét politiskich poměrow w ČSR dla lochko njebě. Serbsku lužicu wopyta Lanštják po wójnje hakle zaso w žnjencu 1947 jako člon delegacije SPL při položanju zakladneho kamjenja za nowy Serbski dom. Ani w tutej nepřihódnej době wšak Lanštják njepřesta Serbow podpěrać. Za fararjow a druhich, kiž běchu za čas wójny wšo swoje wobsydstwo zhubili, wobstara pjenjezy, drastu, kola, twarski material (za nowonatwar Njeswačanskeje cyrkwe) a dr. Kóždy serbski student, zakónčiwši uniwersitu, dósta při wopyće pola njeho 1 000 Kčs. Lubinje Holanec, kiž tehdy w Praze na konserwatoriju a potom

Dnja 8. januara 1934 přepoda farar Lanštják českosłowakskemu prezidentej Benešej „Písmákův deník“, kotryž Jednota písmáků w ČSR kóždy léto wudawaše

Foto: archiw swójby Čížkec

na Akademiji muziskich wuměštwow studowaše, wón zmóžni, zo smědžeše w cyrkwi swj. Michała, hdžež bě Lanštják z fararjom, na piščelach zwučowac a připódlu jako organistka skutkować.⁹ Lanštják tež 1. junija 1956 w Betlehemskej kapale w Praze na Žižkovje (kedžbu, to njeje Husowa Betlehemska kapala na Betlehemskim náměsće!) Lubinu Holanec a Jana Rawpa zwěrowa.

Wědžo, kajki wulki wuznam za přichod kóždého luda ma skrućenje narodneho wědomja najmlódšeje generacije, prócowaše so, zmóžnić za čas prózdnin 2 500 serbskim džěcom přebywanje w českich swójbach. Wšo bě derje přihotowane. Ale po napinacej prócy tuta wulkotna akcija njezrozumjenja tehdomnišeho českosłowakskeho ministerstwa nutřkowneho dla zwřěšći.

W léce 1952 poprosy wuběrk SPL Lanštjaka, zo by w tehdyšej njepřihódnej době (pjenjezy běchu přetrjebane, dom w jara špatnym stawje, zarjady tlačachu na likwidaciju SPL) nawjedowanje towarstwa na so wzał. Lanštják so ani tehdy njezapowědži. Wudawaše dwójce, pozdžišo štyri króć wob léto za člonow powěsće wo skutkowanju towarstwa a wo podawkach we lužicy. A na organizaciskim polu so jemu poradži, štož by lědma štó druhu zdokonjał. Nawabi nowych wuznamnych sobudžělačerjow, na př. jako předsydu Andreja Žiaka, městopředsydu Českosłowakskeho parlamenta. Z jeho pomocu so zešlachći likwidaciju SPL wotwobroćić. Lanštják samo docpě, zo přizwolichu zarjady 1. smažnika 1955 zjednoćenje bywšeho SPL z Towarstwom Narodneho muzeja (pod pomjenowanjom Sbor [Sekce] pro studium lužickoserbské kultury). Tam namakachu zajimcy dobre wuměnenja za swoju džělawosć. Wjetši džěl Serbskeho seminara přewostaji so ministerstwu šulstwa, dokelž

wužiwaše so jako internat za studentow. Serbscy studenća, zakónčiwši studij, so domoj wróćichu a wostachu jenož čěsacy. Tři rumnosće w přizemju wužiwaše (na zakładze zrěčenja z ministerstwom šulstwa) Sbor pro studium lužickoserbské kultury (džěl Towarstwa Narodneho muzeja, kiž podstejeje ministerstwu kultury). W nich bě tež Hórnikowa knihownja zaměstnjena. Nimo toho dósta Narodny muzej tři rumnosće. W Serbskim seminarje smědžeše dale bydlić Mina Witkojč, kotruž, wot přěcelow wopuščenu, Lanštják podpěrowaše.

Po přeměnenjach w SPL kónc štyrcetych a spočatk połstatych lét (wosebje po wuzamknjenju Vladimíra Zmeškala, kiž pak smědžeše so pozdžišo zaso wróćić) ležeše wša starosć wo Sbor pro studium lužickoserbské kultury na K. P. Lanštjaku. Z jeho zahoritej pomocnicu bu dr. Bohumila Šretrová. Lanštják zarjadowaše w Narodnym muzeju měsačne přednoški a měješe w dalších českich městach njeličomne přednoški wo Serbach. Sam rjadowaše towarstwowu korespondencu a nawjedowaše serbske kružki na někotrych Praskich šulach. Dr. Šretrová zarjadowaše popołdniše bjesady z programom za džěci (na př. ptači kwas). Ličba člonow spadny wot 15 000 na 2 000. W léce 1958, po wichořejtej zhromadźiznje Sboru za studium lužickoserbské kultury, poda so K. P. Lanštják na wuměnk a chcyše so swojej starej lubosći – cyrkwinski stawiznam – wěnować.

Njehladajo na to haješe dale styki z ewangelskimi Serbami. W léce 1974 zarjadowa z G. Wirthom wjadednjowske přebywanje džewjeć serbskich duchownych a jedneje wikarki w Českej a Słowakskej. Wobnowi słowjansku komisiju při Kostnickej jednoće, iniciěrowaše tež někotre skutki w Serbach, přinošowaše na př. k załoženju serbskeje superintendentury (přeni sup. bě G. ⇒

⇒ Mjerwa, druhi G. Wirth, kotrehož hólcej Lanštják kmótrřeše, potom S. Albert, nětko J. Malink). Lanštják pak chcyše hišće wjac dopčec. Chcyše wužić swój wliw w ewangelskej cyrkwi a přetlōčić, zo bychy so w narodnostnje měšanych wosadach w Delnej Łužicy zasadžili serbscy fararjo. To wšak so njeporadží. Sam so prawidlownje na serbskich cyrkwinskih dnjach wobdželeše. Bě wšak tolerantny, podpěraše ekumeniske hibanje a prócowaje so wo zblizeenje ze serbskimi katolikami. Tak wobdželi so na př. 16. awgusta 1970 w Radworju na swjatočnosći měšniskeho jubileja fararja Józefa Nowaka.

K. P. Lanštják měješe tajke wulke zrozumjenje za Serbow tež tohodla, dokelž dopominachu jeho serbske prócowanja wo zdzerženje řeče a narodnosće na podobny boj Słowakow we Wuherскеj do lěta 1918. Tohodla mysleše njeprěstawajcy na to, kak móht Serbow pozbudzić. Jednu možnost zo to widžeše w hajenju přecelstwa ze słowjanskimi ludami. Tohodla namołwješe sobustawow Towarstwa přecelow Łužicy: Je nuzne wudawać periodikum; njezabywać na starych prócowarjow, wabić jich do sobudžěta; zarjadować wulěty do Serbow; pisać wo Serbach do nowin a časopisow; załožować w českich šulach serbske kružki; nawabić młodych ludž; předstajić serbske swjedenje a nałožki, na př. ptačí kwas; zaměrnje organizować džěto, zmystapołnje sobu džětać, ale džěto tež přiholdnje rozdžělic mjez jednotliwcow ...

Serbja běchu K. P. Lanštjákej džakowni, mnozy jeho čescowarjo so na chowanju wobdžělichu. Zjimacymi słowami so z nim rozžohnowa superintendent Gerhard Wirth.

Jiří Mudra

¹ Při spisaniu tutoho nastawka sym wužil tež rozmólwu, kotruž sym z K. P. Lanštjákom spočatk 80tych lět zašeho lětstotka na nastork prof. J. Petra na zynkopask natočil.

Row fararja Lanštjáka a jeho swójbnych w Humpolecu, wokrjesnym měsće w juhowuchodnych Čechach (nalěwa) – Jednora narowna tafla ze zornowca dopomina na wuznamneho duchowneho, jeho mandželsku a džowku (naprawo)

Foće: P. Šusta

² Pisaše jenož drobne popularnowědomstne nastawki do časopisow (na př. wo Zejlerju, Kocorje, Muce, J. Kollárje [Hlej Přehled lužickoserbskeho kulturniho žiwota 1974, s. 12–16], L. Holanec-Rawpovej, G. Wirthu a dr.).

³ Džed Ondřej Hořislav Lanštják, ewangelski farar w Hornich Zelenicach pola Trnavy, wowka Amálie Molnárová (džowka fararja ze Šakoweje pola Banskeje Bystricy; Molnár přindže 1786 jako tolerantny farar do Velkeje Lhoty pola Dačic w Českej, pozadžšo do Krížlic w Kyrkonošach, hdžež „fararsku dynastiju“ založí; Kristian Pavel Lanštják bě pjatny, posledni, dokelž jeho tři holcy Kristian, Pavel a Jan w džěcajej starobje wumrěchu; jemu wosta jenož džowka Eva, wudata Čížková, kotraž wšak je džensa tež hižo njeboha). K. P. Lanštják spominaše hač do konca žiwjenja z hordosću na serbske zwiski swojich přjedownikow. Džed z mačernej strony Kristian Eduard Pospíšil bě přecel J. H. Imiša, na kotrehož předarskim seminarje w Hodžiju so tež wobdželi. (W swójbnym albumje mějachu Lanštjákecy pječa hišće dolbo Pospíšilowu rysowanuku Hodžijskeje cyrkwe.) Pospíšil pisaše wo Imišu tež nastawki do Evangelickeho cirkewnika. Won so woženi z Wienskeje holcu, kotrejež wowka bě Cyžec z Habrachćic (Ebersbach). – Druhi Lanštjákowy džed Ondřej Hořislav Lanštják bě w Pesce w Mažarskej 1846–1848 z kaplanom pola ewangelskeho fararja Jána Kollára, basnika, awtora knihi „Slávy dcera“. Po swójbnjej legendze wumóži Ondřej Hořislav českosłowakskeho pěsnjerja před nadpadom rozborjenych Mažarow, kotřiž chcychu jeho jako wšostowjana lynchować. Won dowjedže Kollára do Komárna, zwotkelž tón po Dunaju do Wienu wotjědže. Ondřej Hořislav bě wězo čescowar Kollára a pomjenowa swoju džowčičku po basnikowej džowce Ludmilu. – W Lanštjákec swójbjje knježeše krute słowjanske wědomje w duchu J. Kollára, a nan K. P. Lanštjáka, Pavel Ferdinand, bu za nje přescěhany. Na př. za to, zo so po mažarskim prawopisu njepodpisa, njesmědžachu jemu sobušerjo za čas jeho chorosće pomhać. Hdyž pozadžšo jako kaplan na Brezovej pod Bradlom mjez wosadnymi zarjadowa kolektu za ponowjenje Praskeho Narodneho džiwadla, zničeneho w lěće 1881 přez wohení, dyrbjěše ze Słowakskeje won. Tehdy namaka won připadnje w českim lutherskim časopisu Evangelický cirkewník (jeho redaktor bě Kristian Pospíšil, K. P. Lanštjákowy džed) Imišowu powěsć, zo pobrachujni ewangelskim Serbam duchowni a zo bychy džakowni byli za pomoc wot Słowakow a Čechow. Pavel Ferdinand Lanštják a jeho studijny kolega Jan Emanuel Dobrucký so bromadže rozsudžistaj, zo přechmetaj do Serbow, a započestaj hižo serbsce wuknyć. P. F. Lanštják pak dowolnosť njeđosta a bu z fararjom w Hornich Dubenkach pod Javořici. Posledni, kotremuž němske zarjady připućować dowolichu, bě J. E. Dobrucký.

⁴ B. Janata bu pozadžšo z direktorom papjernika w Slawošovcach w Słowakskej. Won dari wjele

Fararje K. P. Lanštják a Herbert Nowak (wotlěwa) w lěće 1978 Foto: G. Wirth, archiw PB

penjez za Słowakski narodny zběžk přeciwu Němcam w lěće 1944 a prisadži w tutym zběžku swoje žiwjenje.

⁵ W rukopisnym zawostajenstwie K. P. Lanštjáka namakah jeho wotpis tuteje basnje: „Bóh zohmuj Twoje puće, džěco, / A daj Ci lubu ruku swoju, / Za žiwjenja čas derjeměco / A k Bohu dowěru we boju. / A staršimaj budž žorlo zboža, / Zo by Ci derje što so w swěće. / Doňž njenamakaš smjertnoh loža, / So procuj za wšech derjeměce. / - / Budž wojowarka prawdy za wšón lud! / Budž wobararka přeciwu wšón blud! / Budž křescijanka lubosće a skutka, / Hač mnohich za so maš, hač budžeš samalutka! / W Prahy 15.12.20. Jan Skala“. Básnický pozdrav věnovaný k narozeninám mé dcery Evy. *22. XI. 1920. K. P. Lanštják, Praha; Přír. Pawol Nowotny, Spominanje na basnika J. Skalu. Rozhled 1984, s. 179

⁶ Václav Budovec z Budova, česki politikar, českosłowatski zemjan, kiž sej zdoby zastužby wo wudaće Rudolfoweho Majestáta (1609), t. r. listiny, z kotrejež so w Českim kralestwie swoboda nabožneho wěrywuznaca zaruči. Budovec bě jedyn z nawjedowarjow českeho stawowskeho zběžka. Za to bu wot přeciworeformaciskeho habsburgskeho monarcha Ferdinandaa II. k smjerći zasudzeny a 21. smažnika 1621 morjeny.

⁷ Jáchym Ondřej Šlik, posledni česki krajny bohóť we Łužicy, bě rumja Budovecej jedyn z nawjedowarjow zběžka a bu 21. smažnika 1621 na Praskim Staroměščanskim naměsće wotprawjeny.

⁸ Hlej A. Brankač, Wuměta na pišćelach. LND 2005, s. 23, 51

Hesla 2007 wušli

Spočatk oktobra su w Ludowym nakładnistwje Domowina w Budyšinje wušli Ochranowske hesla na lěto 2007. Kaž hižo w minjenych lětach je tele bibliske hrona na wšědny dzeń w nadawku Serbskeho ewangelskeho towarstwa zaso zestajit knjz Hinc Šofta z Lauterbacha. Knižka ptači 2,50 eurow a je na předaň w Smolerjec kniharni w Budyšinje a pola Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Basnje Urbana wušli

W serbskim nakładnistwje wuńdžechu srjedź oktobra jako 52. zešiwk w rjedže Serbska poezija basnje starolutherskeho fararja Mateja Urbana (1846–1931). Ni-mo kěrlušow a basnjow wobsahuje zběrka wosebje wurězki z Homeroweje Ilijady a Odyseje, kotrež je farar Urban jako wuměnkar do serbsčiny přetožit. Zběrku zestajit je Marko Malink, kotryž je tuchwilu doktorand na uniwersiće w Berlinje.

Serbska přirada založena

W aprylu lěta 2005 wobzamkny synoda braniborsko-šleskeje cyrkwe serbski za-koń, w kotrymž je wutworjenje Serbskeje přirady předwidžane. Přirada ma swoje sydło pola Zhorjelskeje generalneje superintendenty. Regionalny biskop Hans-Wilhelm Pietz běše na 25. oktober přiradu na konstituowace posedženje do Zhorjelca přeprysyt. W přiradze su zjednoćeni Serbja a přećeljo Serbow z Delnjeje Łužicy, ze šleskeje a sakskeje Hornjeje Łužicy. Rjadny člon přirady ze Sakskeje je prof. Dietrich Šofta, direktor Serbskeho instituta w Budyšinje. Jako znamjo zwjazanosće ze słowjanskimi susodami bu tež farar Cesary Królewicz z lutherskeje wosady w Lubanju do přirady powołany. Serbski superintendent je z poradźowacym hłosom wobdžěleny. Jako předsyda přirady wuzwoli so Manfred Hermaš z Rowneho, jako město- předsyda Anna Kosacojc z Choćebuza.

Přirada ma podpěrač serbske džělo zamołwiteho fararja Schütta a dawać cyrkwiskim zarjadam poručenja za zwoprawdženje svojich serbskich nadawkow. Na swojim přěnim posedženju dojedna so rada na to, zo ma so regionalny biskop Pietz pola cyrkwiskeho wjednistwa zasadžować za dohodobne financowanje serbskeho cyrkwiskeho džěla w Delnjeje a srjedźnej Łužicy. Přirada ma so dwójce wob lěto schadžować. Na přichodnym pose- dženju, kotrež so wotměje w Drěwčach, ma so zdžělać plan serbskeho džěla za přichodne lěto. Přitomnym předstaji so namjet, přewjesć w lěće 2009 serbski cyrk- winski dzeń w Delnjeje Łužicy. **jm**

Wo Serbach w Małym Wjelkowje

Wot 6. do 8. oktobra schadžowaše so w Smochćicach a w Małym Wjelkowje towar- stwo „Unitas fratrum“, kotrež džěla na polu stawiznow a přitomnosće Ochranowskeje bratrowskeje wosady. Kóždy dzeń měješe swój serbski podžěl. Pjatk předstaji Małowjel- kowska fararka Christine Welschen stawizny Wjelkowa a skutkowanje wosady mjez Ser- bami. Sobotu přednošowaše wučer Alfons

Frencl z Róžanta wo slědach serbskeho mi- sionara Měrcinka w polarnym morju. Nje- dželu rozprawješe sup. Malink wo ewangel- skich Serbach. W žiwej rozmołwje pokazo- wachu přitomni swój zajim za džzensniše po- łoženje we Łužicy. Schadžowanje so zakónci z ekskursiju k hrodam swojby von Gersdorf, kotraž je w swojim času skutkowanje bratrow- skeje wosady wuznamnje podpěrała. **jm**

Wo fararju Lanštjaku

Mnohim staršim Serbam je wón hišće znaty, farar Lanštják z Prahi, wutrobity přećel Serbow, kiž wudžeržowaše wuske zwiski do Łužicy a so husto na serbskich

cyrkwiskich dnjach wobdžěli. Lětsa je temu 20 lět, zo je zemřěl. Z džakownosću na njeho spominamy z přinoškom w tutym čisle Pomhaj Bóh, kotryž je za naš časopis napisał přećel Serbow a dobry znajer fararja Lanštjaka, knjz Jiří Mudra z Prahi. Tež w Českej njeje so na njeboh zastuž- neho duchowneho zapomniło. Jeho ně- hdyša wosada w Praze-Žižkovje wuda skladnostnje jeho 20. posmjertnin 47 stron wopřijacu němskorěčnu brošuru „Kristian Pavel Lanštják 11.3.1892 - 16.7.1986“. W njej su zhromadžene wšelake přinoški z pjera fararja Lanštjaka sameho, kiž dawaja dohlad do jeho myslenja a nahladow, žiwjenja a prócowanja. Tak namakamy tu jeho žiwjenjoběh, kotryž je w lěće 1963 na próstwu sup. Gerharda Wirtha napisał. Přidate su nastawki z pjera štyrjoch dalšich awtorow, kiž wobswětjeja wažne aspekty w skutkowanju fararja Lanštjaka. Mjez nimi je tež wobšěrny přinošk „K. P. Lanštják a Serbja“ wot Jiříja Mudry. **T.M.**

Kristian Pavel Lanštják

11. 3. 1892 - 16. 7. 1986

Aus Anlaß seines 20. Todestags
herausgegeben von der Gemeinde
der Ev. Kirche der Böhmischen Brüder
in Prag-Žižkov

Wosobinske wuznaća wo wěrje

„Čehodla da wěrić ...? 52 wosobinskich wuznaćow“ rěka nowa kniha, kotraž je w

tychle dnjach wušla w Lipšćanskim na- kładnistwje Evangelische Verlagsanstalt. Je to zběrnik přinoškow, kiž su so wot lětu- šeho januara sem w seriji „Zmužitosć k wěr- je“ w nowinje sakskeje krajneje cyrkwe DER SONNTAG wozjewili. Zestajit je knihu šefredaktor tuteje nowiny Uwe von Selt- mann. Na cyłkownje 175 stronach rozpra- wja 52 žonow a muži stajnje w krótkich třistronskich přinoškach wo svojich na- zhonjenjach z wěru. Awtorki a awtorojo přisłušeja wšitcy sakskej krajnej cyrkwi, ně- kotři su w njej přistajeni, druzy so w čestno- hamtskich zastojnstwach w njej angažuja. Najprominentniši z nich je saski biskop Jochen Bohl. Dale namakamy tu presi- dentku krajneje synody Gudrun Lindner, šefredaktora nowiny DER SONNTAG Uwe von Seltmanna, mjez tym njeboh fararja Dietri- cha Mendta a dalšich. Jako jenički Serb je zastupjeny Serbski superintendent Jan Malink, kiž rozprawja pod napismom „Namřewstwo džědow“ wo svojich serb- skich, swojbných a nabožnych nazho- njenjach. **T.M.**

„Stavkirker“ – norweskje cyrkwyje polne potajnosćow

Drjewo knyskotajo šepota a stawiznički powěda. W kraju fjordow, lěsow, łosow a kubołow steja njeličomne drjewjane chěžki a domy, ale jenož hišće mało cyrkwjow z drjewja. Tola runje Bože domy přez swojoraznu architekturu fascinuja a so wot bydlenkich domow rozeznawaja. Mjeztym zo maja bydlenke domy w blokowym twarje na so składowane wodorune hrjady, wužiwachu za cyrkwyje padorunje nastajene chójnowe deski. Potajkim deski, kotrež pokazuja do njebja. Norweskje pomjenowanje „stavkirker“ je wotwodžene wot wašnja twarjenja ze „štabami“ – stołpami (němsce Stabkirchen). Na rókach a wotnutrka noša stołpy drjewowu konstrukciju scěnow a třechi. Wone su w zemi abo w swobodnje ležacym ramiku proha zakótwjene. Ličba stołpow – sčezorow je wot wulkosće cyrkwyje wotwisna. Trěbnu pružnotu a pohibliwosć zaruča tež přidatne diagonalne a horicontalne zepěry a kulojte wobłuki. Jednotliwe džěle su jenož přez žłobiki, žłoby a pjera zwjazane; nihdže so njewužiwaja hozdže, wobbitki abo něšto podobne ze železa. „Stavkirker“ su takrjec cyrkwyje z rzy drjewja. Jeničce fundament je z kamjenja, zo njeby plěsniwił. „Stavkirker“ maja wšelake wulkosće, wone su jedyn- abo třifóždne ze schodženkatěj třechu.

Drjewowe sakralne domy ze Skandinawiskeje slušeja k swědkam srjedzowěka. Prawdžepodobnje su so hižo w 9. lětstotku twarili, hłownje pak w 12./13.

lětstotku. W tutym času drje mějachu w Norweskjej někak 800 stołpowych cyrkwjow. Po morowej (čornej) smjerći, kotraž sej něhdže počojcu wobydlerstwa žadaše, wjetšina poněčim rozpadny. Mjez 17. a 19. lětstotkom so wjele cyrkwjow zwottorha, dokelž buchu za wosady přemałe, tójšto so tež wotpali.

Džensa je jenož hišće 31 stołpowych cyrkwjow zdžeržanych. Někotre so na druhich městnach jako muzealne sakralne domy znowa natwarichu. Srjedz 19. lětstotka so zajim za srjedzowěkowske Bože domy wzrozdži, a to wosebje přez norweskhego molerja J. C. Dahla, profesora při Drježdžanskej wuměskej akademiji. Na jězbach do swojeje domizny prócowaše so wo zdžerženje tutech jónkrótnych kulturnych pomnikow. Tak pohnu Dahl w lěće 1840 pruskeho krala Friedricha Wilhelma IV., cyrkej z jeho norweskheje domizny we Wang kupić a ju z tym před rozpadom wuchować. Wona bu najprjedy njedaloko Berlina a pozdžišo w Karpaczu natwarjena. W Pólskej drje mějachu mnozy z nas hižo do přewróta składnosć, sej idylisku norweskku cyrkwičku Wang wobhladać.

Najwjetša „stavkirke“ steji w Heddalu w južnej Norweskje, w prowincy Telemark. Cyrkej móžach lětsa w lěcu wobdžiwać, runje tak dvě dalšej w zapadnych fjordach. Z twarom Božeho domu w Heddalu započachu w lěće 1147. Kaž třecha sama ma tež třechowc na ponošku wjacore poschody a wěžički. Wěža ze zwonami steji zboka cyrkwyje. Při swislach dopominaja hłowy zmijow na předni stěwen Wikingerskeje łódže. Pohanske elementy jewja so z dobom w rězbarskich motiwach zwěrjatow a kwětkow na portalach, hustodosć so z křesćanskimi elementami spletu.

Šupiznojće sahaja drjewjane šindzele do so a pokrywaja třechu přez pjec poschodow. Wokoło cyrkwyje je „svalgang“ – chódba pod třechu, w kotrež dyrbjachu mužojo něhdy swoje brónje wotpožoić, prjedy hač so na

Drjewjana cyrkej w Heddalu, natwarjena w lětach 1147–1242, je najwjetša „stavkirke“ cyrkej Norweskheje.

Božej službje wobdžělichu. Hakle z časa reformacije so cyrkwinske ławki, klětko a woltar zatwarichu. Do toho stejachu ławki jenož zady a poboku scěnow. Tež wokna njejsu wunamakanje přenjetnych cyrkwjow. Małe wuhlacka pod třechu cyrkej něhdy jenož jara slabje wuswětlichu. Tola tež džensa pochmurnu mystiku w cyrkwi začuwaš a sej myliš, zo ma swětło wotnutrka přińć. Stož zawěsće hakle zrozumiš, sy-li tež norweskku zymu dožiwiš. Žiwjenski rytmus njewjerči so po dnjach kalendra, ale po počasach.

Kóžde pjec lět dyrbi so cyrkej kołmazować, zo by před wětrami a wjedrami škítana była. Róšty so při cyrkwi přičinic njesmědža, jeničce krosnowarjo móža tute džělo wukonjeć.

Norweskka ma džensa protestantisku statnu cyrkej, kotraž bazuje na ewangelisko-lutherskej konfesiji. 88 procentow wobydlerstwa statnej cyrkwi přistuša. Nabožina je w Norweskje bóle priwatna naležnosć. Hačrunjež je wona po statistiskich naprašowanjach za wjetšinu jara wažna, so čite wosadne žiwjenje powšitkownje njepěstuje. Njemałe zdalenosće mjez domami a sydlišćemi temu zawěsće polěkuja. Cyrkwyje njesteja kaž pola nas srjedz wjeski, ale hustodosć zwonka njeje.

W „stavkirker“ so po zdaću změrowaca dalokosć krajiny do njeměrneho pikotanja přeměni, jako chcyli nam drjewjane hrjady swoje potajne stawiznički přeradžić.

Měrana Cušcyna

Nutřkowny napohlad Heddalskeje cyrkwyje

Foće: priwatnej

Powěšće

Na nawsy w Dobruši dopomina stela z napisom „Doberschau 1006–2006 Dobruša“ na lětuši tysacletny wjesny jubilej. Stelu wotkrychu po swjedźenskich kemšach ze sup. Malinkom dnja 28. meje 2006.

Foto: T. Malinkowa

Malešecy. Na kermušnej Božej službje přerjnu njedzelu oktobra w Malešanskej cyrkwi wustupichu džěci wjesneje Witaj-pěstowarnje z małym programom. Hromadže z fararjom Wilfriedom Noackom začahnychu na započatku kemšow do cyrkwy. Potom zawjeselichu kemšerjow ze serbskimi a němskimi spěwčkami a rejkami. Někotre holčki běchu w serbskej drasće, kaž je so wona něhdy tež w Malešanskej wosadže nosyła.

Pirna. Ze swjedźenskimi kemšemi we wulkim měšćanskim Božim domje bu njedzelu, 8. oktobra, fararka Uta Krusche-Räder jako superintendentka Pirnaskeho cyrkwinskeho wobwoda zapokazana. Z tym je wona přerjona žona, kiž wukonja w sakskej krajnej cyrkwi zastojnstwo superintendenta. Uta Krusche-Räder pochadza z Rudnych horow a studowaše teologiju w Lipsku. Wona je wudata a mać dweju dźowkow. Naposledk skutkowaše jako fararka w Schneebergu.

Slepo. W Serbskim kulturnym centrumje w Slepom zeńdžechu so srjedu, 11. oktobra, nošerki

narodneje drasty Slepjanskeje wosady. Na započatku wuhotowa skupinka džěci z Rownjanskeje Witaj-pěstowarnje program ze serbskimi spěwčkami a rejkami. Potom pokaza so film wo njedawnym swjedźenju 200lětneho jubileja Njepilic statoka w Rownom.

Huska. Wot lětušeho oktobra matej ewangeliskej šuli w Husce nowe nawodnistwo. Poradźowar za kulturu a management Gerhard Ullrich Keller z Budyšina předsteji jimaj jako jednaćel, kiž ma předewšěm organizatoriske naležnosće na starosći. Jemu poboku stejitej pedagogiskej nawodnicy Heike Fübler za srjedźnu a Astrid Garten za zakładnu šulu. Nowa nawodniska struktura bě trěbna, dokelž je dotalny direktor srjedźneje šule Norbert Fiebig strowotnych přičin dla dyrbjał lětsa swoje zastojnstwo złožić. Na šulskich kemšach srjedu, 1. nowembra, so knjez Keller oficialnje do swojeho noweho zastojnstwa zapokaza.

W cyrkwi w Džěžach pola Niskeje wotkrychu njedawno freski z doreformaciskeho časa. Wobrazy nastachu wokoło lěta 1500. Šta wone předstajaja, njejsu fachowcy hišće dowuslědźili. Foto: priwatne

Dary

W septembru je so darilo za Pomhaj Bóh 100 eurow. Bóh žohnuj dar a darićela.

Spominamy

Před třista lětami, 9.11.1706, narodži so do němskeje swójby listonoša w Budyšinje farar **Johann Gottfried Kühn**. Do šule chodžeše najprjedy w Budyšinje, pozdžišo přesydli so swójba do Němcow. Po studiju teologije w Lipsku namaka sej přistajenje jako katechet we Wjazańcy. Tu pohnu jeho pobožny zemjan a dobroćel Serbow Friedrich Caspar von Gersdorf nawuknyć serbsku rěč. W Klukšu, wsy, kotraž hrabi von Gersdorfej słušeše, bě potom tři lětdziesiątki z duchownym, najprjedy jako diakon, pozdžišo jako farar. Lědma do bě w Klukšu, załoži tu hrabja tak mjenowanu łaćonsku šulu za wukublanje wobdarjenych serbskich hólcow. Nawodnistwo šule přepoda diakonej Kühnej a wučba wotmě so w jeho diakonatskim domje, hustodosć hólcy tež hnydom pola Kühna na diakonaće bydlachu. Šula bě ze žohnowanjom za serbski lud, z njeje wuńdžechu wuznamni serbscy wučerjo a duchowni. Nimo swojeho džěta we wosadže a

šuli skutkowaše J. G. Kühn tež nimoměry płodnje w serbskim pismowstwj. Wón přetoži pobožne spisy do serbsčiny, wuda serbsku postilu kaž tež nowy nakład serbskich spěwarskich a serbskeje biblije. Farar Kühn měješe wjele přiwisnikow w Serbach. Tež ze zdalenyh wosadow chwatachu k njemu do Klukša, zo bychu jeho předować slyšeli. Wón zemřě 1763 w Klukšu. Tam džensa hišće na jeho dopomina jeho narowny kamjeń, kotryž steji derje zdžeržany hižo dlěje hač sto lět w drast-komorje Božeho domu.

Přepršujemy

- 05.11. 21. njedzela po swjatej Trojicy**
10.00 kermušne kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
- 19.11. předposlednja njedzela cyrkwinskeho lěta**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 28.11. wutora**
19.30 bibliski kruh w Budyšinje na Michałskej farje
- 03.12. 1. njedzela w adwencie**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
14.00 wosadne popoždne w Slepom (sup. Malink)
- 09.12. sobota**
15.00 ekumeniske wosadne popoždne w Drježdžanach w cyrkwi swj. Jozefa (kapłan Nawka)
- 10.12. 2. njedzela w adwencie**
14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink), po tym adwentne zetkanje na farje

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangeliske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišč: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjalc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangeliske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.